

คู่มือวิจัยฉบับสมบูรณ์: เชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และแบบผสมผสาน

The Blueprint of Research Methodologies

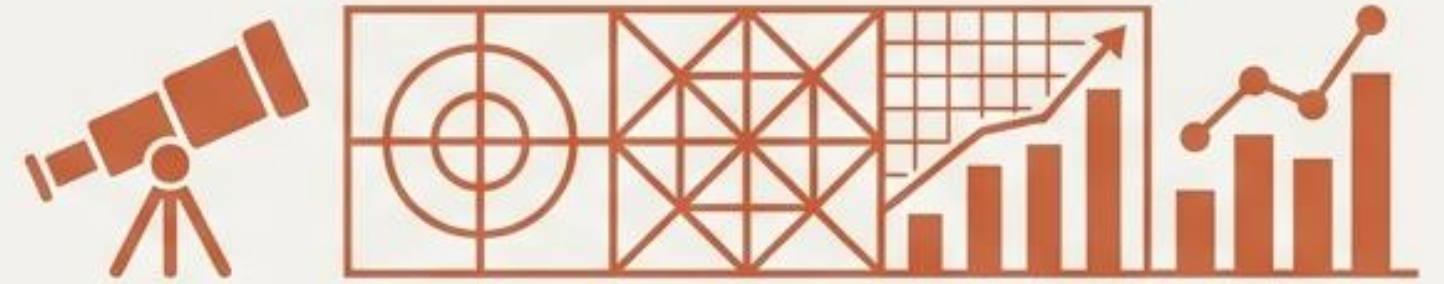

วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative)

ปรัชญาพื้นฐาน:

มุ่งเข้าใจความหมาย ประสบการณ์ ทัศนคติ กระบวนการ และบริบทเชิงลึก

เป้าหมายหลัก: สำรวจ พัฒนาคทฤษฎีใหม่ หรืออธิบายปรากฏการณ์จากมุมมองของผู้เกี่ยวข้อง

วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ปรัชญาพื้นฐาน:

มุ่งวัดปริมาณ และหาความสัมพันธ์หรือความแตกต่างระหว่างตัวแปรโดยใช้ตัวเลขและสถิติ

เป้าหมายหลัก:

ทดสอบสมมติฐาน ประมาณค่า หาสัมพัทธ์ทางสถิติ และสามารถนำไปอ้างอิงทั่วไปได้ (Generalize)

ตารางเปรียบเทียบมิติการวิจัย

The Ultimate Comparison Matrix

ชนิดของข้อมูล (Data Type)	 คำพูด บันทึกข้อความ รูปภาพ	 ตัวเลขและค่าทางสถิติ
กลยุทธ์การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)	 ตัวอย่างเลือกแบบมีเหตุผล (Purposive Sampling)	 การสุ่มเพื่อความเป็นตัวแทน (Random Sampling)
ขนาดตัวอย่าง (Sample Size)	 ขนาดเล็ก เน้นความลึก หยุดเมื่อถึงจุดอิ่มตัว (Data Saturation)	 ขนาดใหญ่ เน้นความเป็นตัวแทน และคำนวณพลังทางสถิติ (Statistical Power)

การตั้งคำถามวิจัย

(Formulating the Question)

หัวข้อ:
ประสบการณ์
ด้านสาธารณสุข
และการศึกษา

เน้น: ทำไม / อย่างไร
(Why / How)

ผู้ช่วยมองการฟื้นฟูหลังฟ้าผ่าตัดอย่างไร?

ครูมีประสบการณ์การสอนออนไลน์อย่างไร?

เน้น: เท่าไร / มีความแตกต่างไหม
(How Much / Difference?)

มีความแตกต่างของคะแนนก่อนและ
หลังการเรียนด้วยวิธี A หรือไม่?

ปัจจัยใดทำนายความพึงพอใจของลูกค้า?

เครื่องมือและวิธีการวิเคราะห์

(The Toolkit: Collection & Analysis)

คุณภาพ (Qualitative)

เครื่องมือเก็บข้อมูล: สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview), สัมภาษณ์กลุ่ม (FGD), การสังเกตเชิงมีส่วนร่วม, วิเคราะห์เอกสาร

วิธีการวิเคราะห์: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis), การวิเคราะห์เชิงธีม (Thematic Analysis), การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ (Phenomenological), กรณีศึกษา (Case Study)
– เน้นการทำโค้ด (Coding) ตีความ และสร้างหมวดหมู่

ปริมาณ (Quantitative)

เครื่องมือเก็บข้อมูล: แบบสอบถามมาตรฐาน (Standardized Questionnaire), การทดสอบ, การวัดทางชีวภาพ

วิธีการวิเคราะห์: สถิติพรรณนา (Mean, Median, SD), การทดสอบสมมติฐาน (t-test, ANOVA), สหสัมพันธ์ (Correlation), การถดถอย (Regression), การวิเคราะห์การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ (Causal Inference)

มาตรฐานความน่าเชื่อถือ (Trusting the Data)

คุณภาพ - Trustworthiness

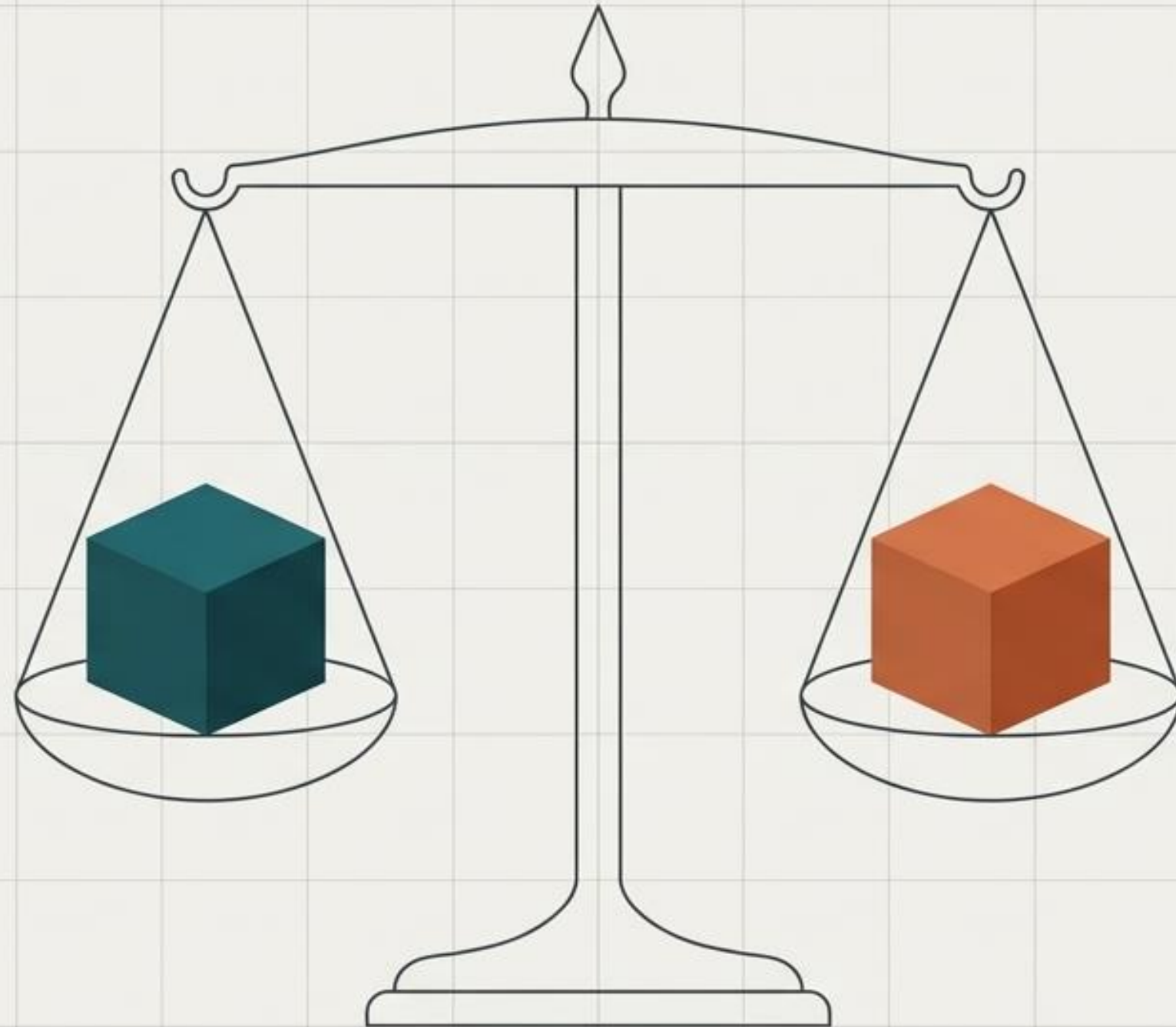
- **ตัวชี้วัดหลัก:** Credibility (ความน่าเชื่อถือ), Transferability (การถ่ายโอน), Dependability, Confirmability
- **วิธีการตรวจสอบ:** ใช้ Triangulation, Member Checking, และ Audit Trail

ปริมาณ - Validity & Reliability

- **ตัวชี้วัดหลัก:** Validity (Construct, Internal, External), Reliability (ความสม่ำเสมอของมาตรวัด)
- **วิธีการตรวจสอบ:** ใช้การทดสอบเชิงสถิติ เช่น ค่า Cronbach's alpha

จุดแข็งและข้อจำกัด (Weighing the Trade-offs)

เชิงคุณภาพ (Qualitative)

จุดแข็ง: ให้ความเข้าใจเชิงลึก บริบท และความหมาย เหมาะกับเรื่องที่ซับซ้อนหรือปรากฏการณ์ใหม่

ข้อจำกัด: ยากต่อการอ้างอิงทั่วไป (Generalize), ใช้เวลา และค่าใช้จ่ายสูง, เสี่ยงต่ออคติของผู้วิจัย

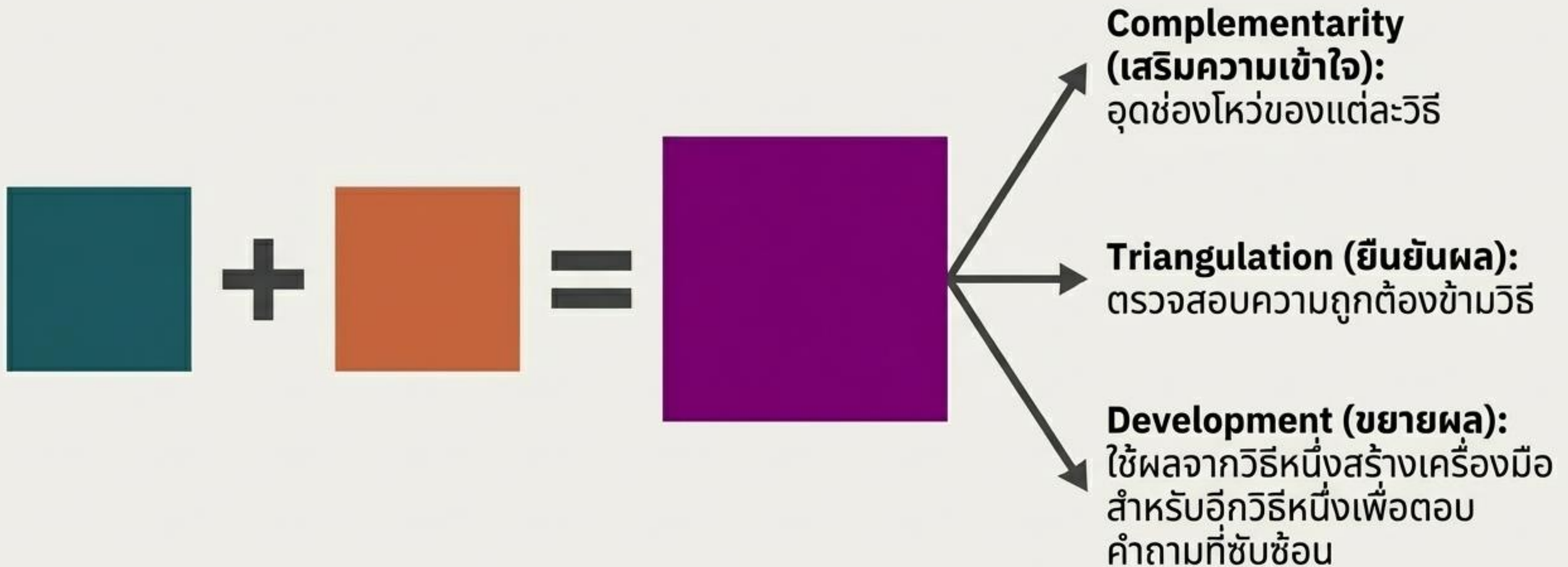
เชิงปริมาณ (Quantitative)

จุดแข็ง: สามารถวัด สามารถวัด เปรียบเทียบ และอ้างอิงไปสู่ประชากรทั่วไปได้, ใช้สถิติสรุปผลได้อย่างชัดเจน

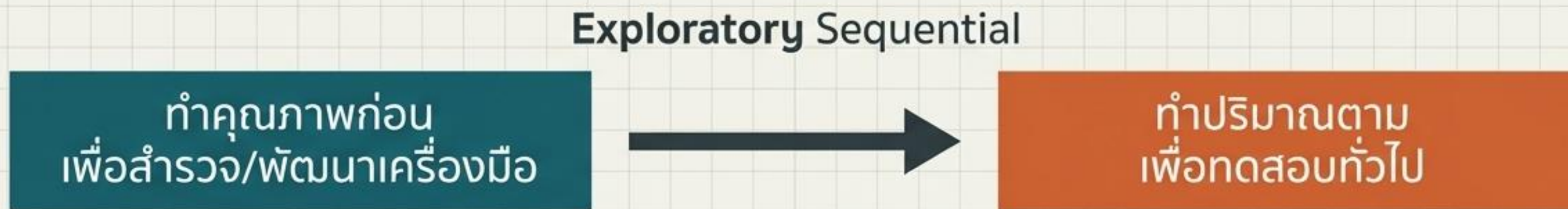
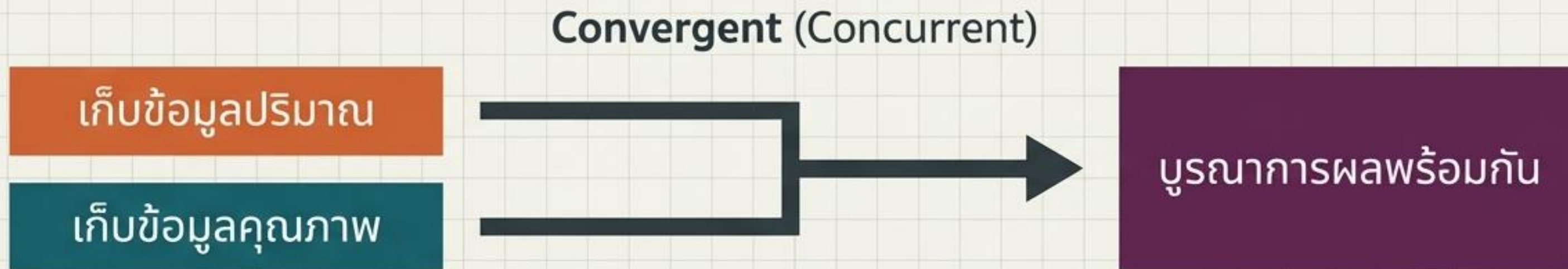
ข้อจำกัด: อาจละเลยบริบทเชิงลึก, ข้อสรุปพึ่งพาคุณภาพของการออกแบบเครื่องมืออย่างมาก

การวิจัยแบบผสมผสาน (The Synthesis: Mixed Methods)

การรวมวิธีเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในโครงการวิจัยเดียวเพื่อให้ได้มุมมองที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

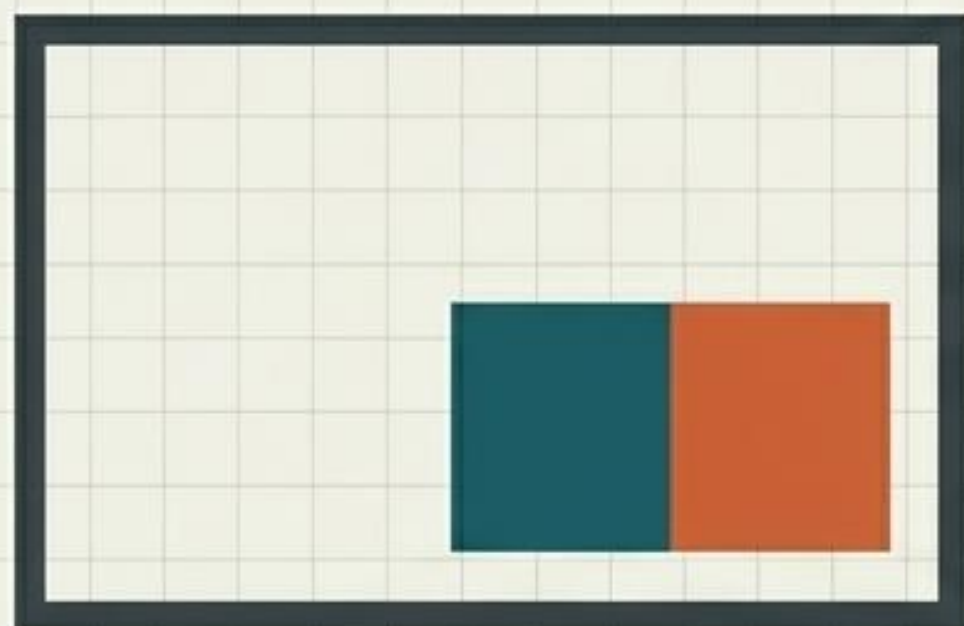

รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (The Core Designs - Part 1)

รูปแบบเชิงซ้อน (The Core Designs - Part 2)

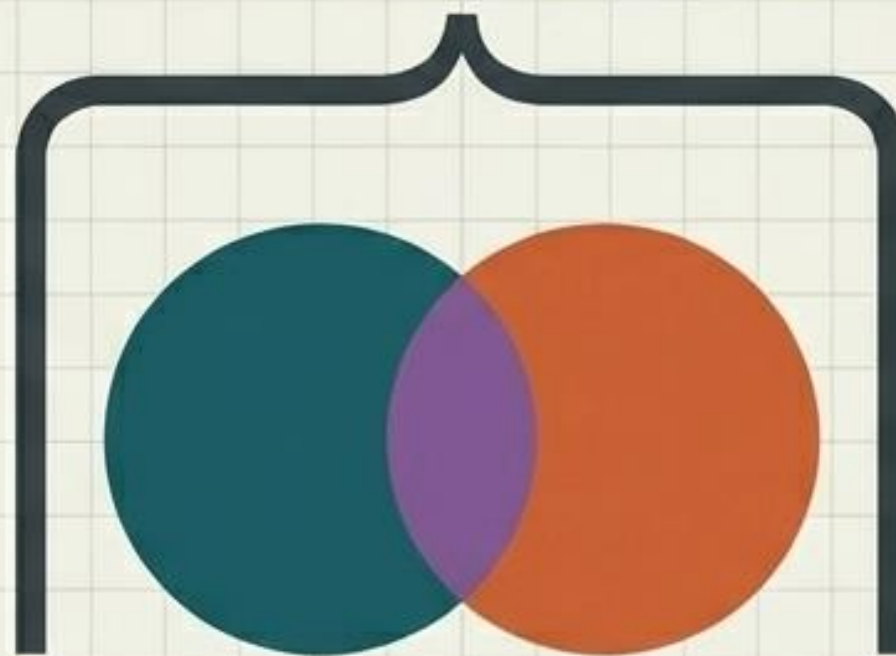
Embedded Design

วิธีหนึ่งเป็นหลัก อีกวิธีฝังอยู่
เพื่อสนับสนุนการทดลอง

Transformative Design

เฟรมทางนโยบายหรือทฤษฎีเชิงสังคม

รวมทั้งสองวิธีเพื่อเป้าหมาย
เชิงเปลี่ยนแปลงทางสังคม

Multiphase Design

หลายขั้นตอนรวมหลายรูปแบบ
สำหรับโครงการระยะยาว

กลยุทธ์การบูรณาการข้อมูล (The Engine: Integration Strategies)

Merging (รวม)

รวมฐานข้อมูลหรือผลวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบข้อสรุป

Connecting (เชื่อมโยง)

ใช้ผลจากชุดหนึ่งเพื่อออกแบบ/เลือกตัวอย่างสำหรับชุดถัดไป

Embedding (ฝัง)

ฝังข้อมูลรองเข้าไปในการออกแบบหลัก

Joint Display (แสดงผลร่วม)

ตาราง/กราฟที่แสดงผลเชิงปริมาณและอื่นเชิงคุณภาพร่วมกัน เพื่อสังเกตความสัมพันธ์

กรณีศึกษา: Explanatory Sequential (A Real-World Example)

Quantitative Phase

Action: ตรวจสอบความพึงพอใจผู้ใช้บริการ (N=400)
Outcome: หาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจด้วยสถิติอธิบายและการถดถอย (Regression)

Qualitative Phase

Action: สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เข้าร่วม (N=20) ที่มีคะแนนสูงและต่ำที่สุด
Outcome: อธิบายเหตุผลเบื้องหลังของคะแนน และรวบรวมข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

Integration & Result

Action: การบูรณาการ (Integration)
Outcome: นำคำพูดและรับจากการสัมภาษณ์มาอธิบายตัวเลขผลถดถอย เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงบริการอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อดีและความท้าทายของวิจัยแบบผสมผสาน (The Mixed Method Reality Check)

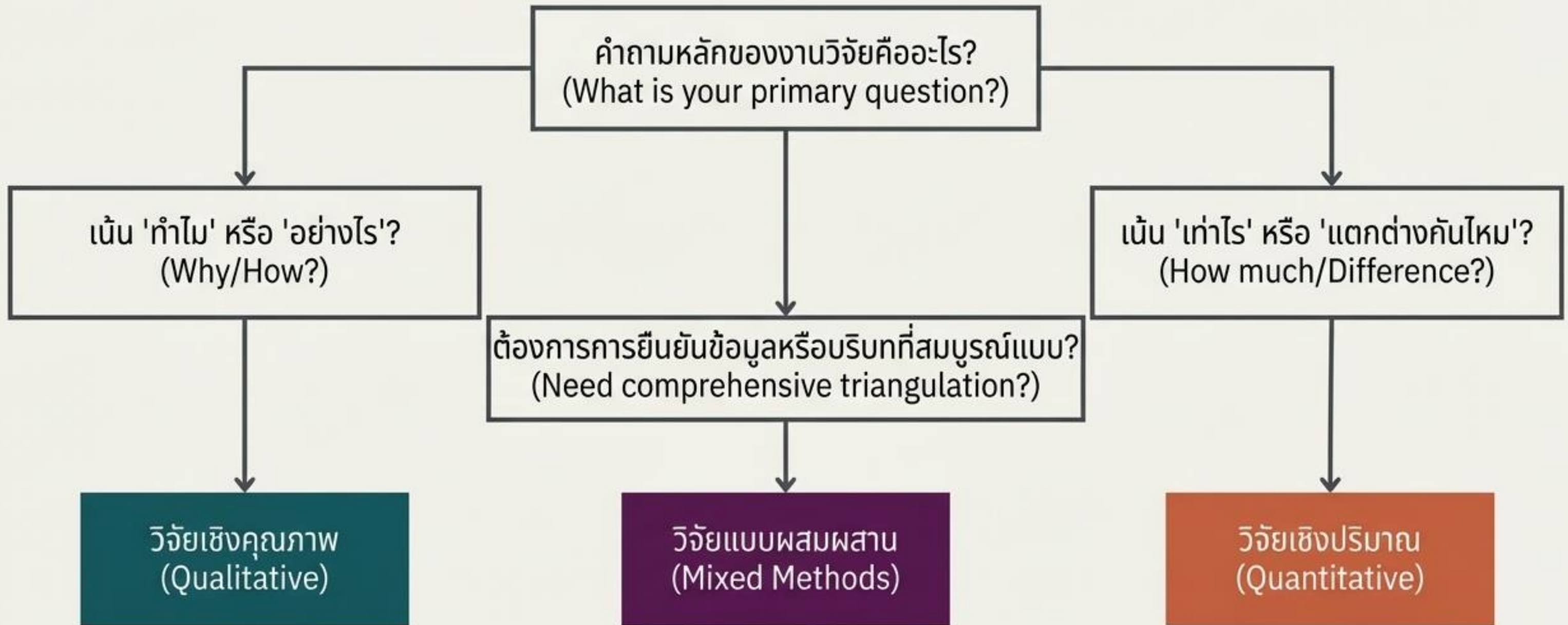
ข้อดี (Advantages)

- ✓ ให้ภาพรวมที่ครบทุกมิติ (Complete picture)
- ✓ ตอบคำถามที่ซับซ้อนเกินกว่าวิธีเดียวจะทำได้
- ✓ สามารถยืนยันความถูกต้องและขยายผลซึ่งกันและกันได้อย่างตรงพลัง

ความท้าทาย (Challenges)

- ⚠ ความซับซ้อนในการจัดการทีมและการออกแบบเครื่องมือ
- ⚠ ใช้ทรัพยากรและระยะเวลาในการดำเนินการสูงมาก
- ⚠ การจัดการการบูรณาการและการตีความเมื่อผลลัพธ์ของข้อมูลขัดแย้งกัน

แผนผังการเลือกวิธีวิจัย (The Methodology Decision Tree)

*หมายเหตุ: การเลือกรูปแบบผสมผสานต้องคำนึงถึงเวลาและทรัพยากรที่สอดคล้อง (Align with time and resources).

บทสรุปและข้อแนะนำสำหรับผู้วิจัย (Golden Rules for Researchers)

Clear Questions ระบุคำถามให้ชัด

เริ่มต้นด้วยการตั้งคำถาม
และเป้าหมายที่ชัดเจน
เพื่อกำหนดว่าเหตุใดจึง
ต้องเลือกวิธีนี้

Aligning Tools เลือกวิธีให้สอดคล้อง

เลือกวิธีเก็บข้อมูลให้
สอดคล้องกับทรัพยากร
และวางแผนการวิเคราะห์
(Coding scheme /
แผนสถิติ) ตั้งแต่จุดเริ่ม
ต้น

Ethics & Consent จริยธรรมการวิจัย

ขอความยินยอม เก็บ
รักษาข้อมูลอย่างปลอดภัย
และคุ้มครองผู้เข้า
ร่วมวิจัยในทุกขั้นตอน

Team Capabilities ศักยภาพของทีม

สำหรับงานผสมผสาน
ต้องรายงานขั้นตอน
อันโปร่งใส และจัดการทีม
ที่มีทักษะทั้งเชิงปริมาณ
และคุณภาพ